

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen
Rotel 1304

DOM
2008-06-18
Stockholm

Mål nr
M 2599-07

Sid 1 (4)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, miljödomstolen, dom 2007-03-09 i mål nr M 3328-06, se bilaga

KLAGANDE

Tarkett AB, 556003-9967, 372 81 Ronneby
Ombud: Advokat **SÅWS**
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

MOTPART

Länsstyrelsen i Blekinge län, 371 86 Karlskrona

SAKEN

Föreläggande om utredning av föroreningsituationen m.m. beträffande fastigheterna
Ronneby-Ebbamåla 1:11 och 1:15, Ronneby kommun

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Miljööverdomstolen fastställer miljödomstolens dom.

Dok.Id 766557

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290	Birger Jarls Torg 2	08-561 670 00	08-561 675 59	måndag – fredag
103 17 Stockholm		E-post: svea.hovratt@dom.se		09:00-15:00
		www.svea.se		

YRKANDEN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Tarkett AB yrkat att Miljööverdomstolen, med ändring av miljödomstolens dom, upphäver Länsstyrelsens i Blekinge län beslut den 16 november 2006 i ärende dnr 575-5275-99.

Länsstyrelsen har bestritt Tarkett AB:s yrkande.

UTVECKLING AV TALAN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Tarkett AB har hänvisat till vad som tidigare framförts och anfört bl.a. följande. Bolaget har inte varit verksamhetsutövare på platsen utan lämnade sitt produktionsavfall där för att fastighetsägaren hade behov av produktionsavfallet för uppfyllning efter tidigare grustäktverksamhet. Bolaget kan därmed inte ingå i den krets av verksamhetsutövare som kan göras ansvariga. I vart fall har den faktiska driften av verksamheten på Ebbamålafastigheterna upphört före den 1 juli 1969. Det är fråga om helt separata verksamheter. Verksamheter som är geografiskt åtskilda på ett sätt som i detta fall kan inte tillståndsprövas som en verksamhet. Vid sådana förhållanden är miljöbalkens ansvarighetsbestämmelser enligt 8 § lagen (1998:811) om införandet av miljöbalken inte tillämpliga.

Länsstyrelsen har hänvisat till vad som tidigare framförts och anfört bl.a. följande. Fram till dess bolaget började anlita kommunala deponier ombesörjde bolaget självt kvittblivningen av avfall. Kvittblivningen bör ses som en integrerad och nödvändig del av verksamheten med tillverkningen av plasmattor. Inget tyder på att ägaren eller arrendatorn av Ebbamålafastigheterna drev en verksamhet med avfallsdeponering eller ens utförde någon handling som kan tolkas som att någon av de nämnda aktivt tagit emot avfallet från Tarketts produktion. Hanteringen av avfallet har inte varit en fristående självständig verksamhet. Det finns inga formella hinder mot att båda anläggningarna prövas samtidigt i ett och samma ärende om verksamhetsutövaren så önskar under förutsättning att en och samma instans ska pröva båda verksamheterna.

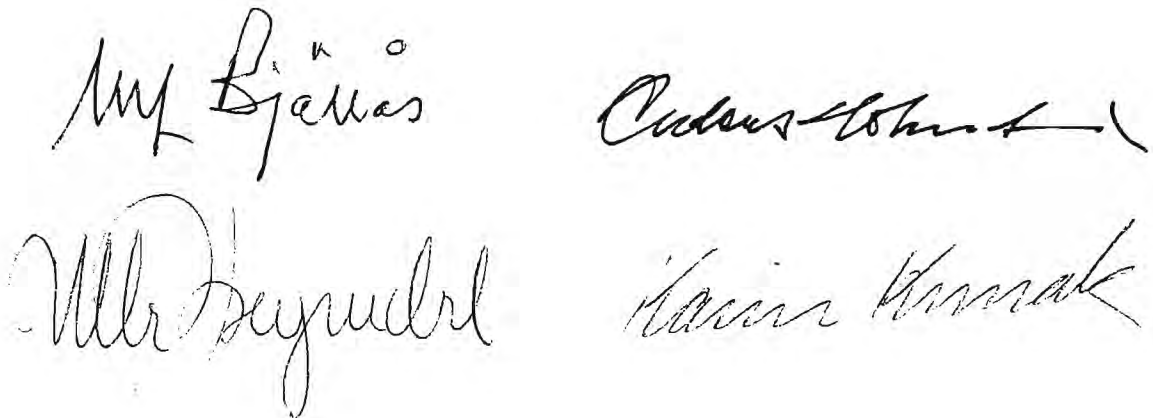
MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Tarkett AB har under åren 1966-1967 lämnat avfall från sin mattproduktion på Ebbamåla 1:11 och 1:15 i Ronneby kommun. I likhet med miljödomstolen finner Miljööverdomstolen att utredningen i målet inte ger stöd för att ägaren eller arrendatorn av fastigheten drev en sådan verksamhet för avfallsdeponering att Tarkett AB härigenom avhänt sig ansvaret för avfallet. Varken det faktum att avfallet användes för att fylla ut en tidigare grusgrop eller att marken kan ha förorenats även av andra verksamhetsutövare ger anledning till någon annan bedömning.

Mattproduktionen vid Tarkett AB:s fabrik har pågått efter den 30 juni 1969 och dess faktiska drift pågår alltjämt med samma inriktning. Av utredningen i målet framgår att verkningarna av avfallet kvarstår och att risken för spridning av tungmetallerna nickel, kadmium och bly till grundvatten i området är stor och att risken för spridning av tungmetallerna bly och nickel till ytvattnet i området är mycket stor. Med hänsyn härtill och då det föreligger behov av att avhjälpa olägenheter som har orsakats av verksamheten ska bestämmelserna i 2 kap. 8 § och 10 kap. 2 § miljöbalken tillämpas på verksamheten enligt 8 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken.

Miljööverdomstolen instämmer vidare i underinstansernas bedömning att det föreläggande som riktats till Tarkett AB får anses skäligt med hänsyn till Tarkett AB:s del av avfallshanteringen på Ebbamåla 1:11 och 1:15. Överklagandet ska därför avslås och miljödomstolens dom fastställas.

Miljööverdomstolens dom får enligt 23 kap. 8 § miljöbalken inte överklagas.

The block contains four handwritten signatures in black ink, arranged in two rows. The top row features the signature 'Ulf Bjällås' on the left and 'Anders Holmström' on the right. The bottom row features the signature 'Ulla Bergendal' on the left and 'Karin Kussak' on the right. The signatures are written in a cursive, flowing style.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ulf Bjällås, hovrättsråden Anders Holmstrand (skiljaktig), Ulla Bergendal och Karin Kussak, referent.

Skiljaktig mening, se nästa sida

Hovrättsrådet Anders Holmstrand är skiljaktig och anför följande.

För att krav på utredning och efterbehandling ska kunna ställas förutsätts bl.a. att det är fråga om en miljöfarlig verksamhet vars faktiska drift har pågått efter den 30 juni 1969 (8 § lagen om införande av miljöbalken). Det bör alltså efter denna dag ha förekommit någon form av mänsklig aktivitet som anknyter till den miljöfarliga verksamheten.

Fastigheterna Ebbamåla 1:11 och 1:15 har, såvitt framkommit, aldrig ägts eller disponerats med nyttjanderätt av Tarkett. Enligt vad Tarkett, utan gensaga, uppgett lade företaget upp avfallet på fastigheterna sedan fastighetsägaren lämnat sin tillåtelse till detta. Denna uppläggning av avfall ägde rum under åren 1966-67. Härefter har det, enligt vad utredningen i målet visar, från Tarketts sida inte förekommit någon aktivitet i fråga om avfallet på fastigheterna. Dessa förhållanden innebär enligt min mening att något krav på utredning inte kan ställas på Tarkett, vars fortgående verksamhet med mattproduktion inte kan anses innefatta faktisk drift i fråga om det på fastigheterna upplagda avfallet.

På grund av det anförda ska Tarketts överklagande bifallas.

Skil. 7

KLAGANDE

Tarkett AB
372 81 Ronneby

MOTPART

Länsstyrelsen i Blekinge län
371 86 Karlskrona

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Blekinge läns beslut den 16 november 2006 i ärende nr
575-5275-99, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande om utredning av föroreningsituationen m.m. beträffande fastigheter-
na Ronneby-Ebbamåla 1:11 och 1:15, Ronneby kommun

DOMSLUT

Miljödomstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN M. M.

Tarkett AB har yrkat att miljödomstolen undanröjer Länsstyrelsens beslut i sin helhet. Tarkett har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande. Länsstyrelsen saknar laga grund att gentemot Tarkett AB utfärda det beslutade föreläggandet. Länsstyrelsen synes hävda att Tarkett genom att före 1968 ha avlämnat industriavfall på fastigheterna Ronneby-Ebbamåla 1:11 och 1:15, även kallade Ebbamålafastigheterna, i Ronneby kommun skall betraktas som verksamhetsutövare av miljöfarlig verksamhet på fastigheterna och att Tarkett därmed enligt miljöbalkens regler skulle vara ansvarigt för utredning och efterbehandling av förorenade områden. Tarketts verksamhet består i tillverkning och försäljning av plastmattor. Denna verksamhet är inte mer miljöfarlig än de flesta andra industriella verksamheter. I verksamheten uppkommer en del spillprodukter som avyttras för återvinning eller som blir avfall. Under en kortare tidsperiod 1966 och 1967 avlämnades uppkom-

Dok.Id 48102

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81	Kungsgatan 8	0470-868 00	0470-868 40	måndag - fredag
351 03 VÄXJÖ		E-post: miljodommstolen.vaxjo@dom.se		09:00-12:00 13:00-15:00

mande avfallsprodukter till Ebbamålafastigheterna. Fastighetsägaren hade sannolikt behov av materialet för uppfyllning efter en tidigare grustäktsverksamhet. Tarkett ansvarade inte för driften av avfallshanteringen på fastigheterna utan utnyttjade den på samma sätt som Tarkett tidigare och senare har utnyttjat andra avfallsanläggningar för att bli av med avfall. Tarkett har inte någon gång varit ägare till, hyrt eller disponerat mark på Ebbamålafastigheterna. Tarkett har sålunda inte bedrivit någon verksamhet på Ebbamålafastigheterna och har inte haft något inflytande över den verksamhet som där kan ha bedrivits av andra företag eller personer. Tarkett har inte lämnat något avfall på Ebbamålafastigheterna efter 1967 och har ej heller på annat sätt varit verksam på fastigheterna. För den händelse rätten skulle finna att Tarkett skulle ha bedrivit avfallshanteringsverksamhet på fastigheterna har denna dock upphört före den 30 juni 1969 och miljöbalkens regler är därmed inte tillämpliga på denna verksamhet. Miljöbalken trädde i kraft den 1 januari 1999. Dessförinnan gällde miljöskyddslagen som trädde i kraft den 1 juli 1969. Miljöbalken innehåller betydande skärpningar av ansvaret för miljöfarlig verksamhet jämfört med vad som gällde enligt miljöskyddslagen. Trots detta gavs miljöbalken i vad avser ansvar för miljöskador, MB 2:8 och 10:2, retroaktiv verkan så att de nya reglerna skall omfatta "miljöfarlig verksamhet vars faktiska drift har pågått efter den 30 juni 1969, om verkningarna av verksamheten alltjämt pågår vid tiden för miljöbalkens ikraftträdande", se 8 § Lag (1998:811) om införande av miljöbalken. Länsstyrelsens synes hävda att Tarkett är ansvarigt för alla verksamheter som tar befattning med Tarketts avfallsprodukter oavsett om dessa drives av Tarkett eller av annan person. Vidare hävdas att den miljöfarliga verksamhet som påtalas och vars faktiska drift avslutades 1967 skall betraktas som alltjämt pågående på grund av att Tarkett fortfarande driver industriverksamhet. En sådan inställning är inte rimlig eftersom de avfallshanteringsföretag som Tarkett anlitar och anlitar utgörs av fristående företag bedrivna i enskild eller kommunal regi. Dessa ansvarar självständigt för sina respektive verksamheter. Länsstyrelsens tolkning av vad som skall innefattas i begreppet miljöfarlig verksamhet är inte heller rimlig. Den påtalade miljöfarliga verksamheten utgörs av den avfallshanteringsverksamhet som bedrivits på Ebbamålafastigheterna. Tarkett har under 1966 och 1967 levererat industriavfall till fastigheterna men har inte i övrigt deltagit i avfallshanteringsverksamheten och har inte haft nå-

gon befattning med dessa fastigheter efter 1967. Vid avgörande av när påbörjandet och avslutandet av Tarketts "verksamhet" vid fastigheterna ägt rum saknar det betydelse huruvida Tarkett tidigare eller senare drivit även andra verksamheter. Länsstyrelsens inställning skulle, om den fick framgång, innebära en betydande rättsosäkerhet då miljöbalkens regler på ett godtyckligt sätt skulle kunna komma att omfatta en obestämd krets av personer och givas en tillbakaverkande effekt som är långt mer omfattande än den retroaktivitet som redan införts genom 8 § lag om införande av miljöbalken.

Länsstyrelsen i Blekinge län har motsatt sig Tarkett AB:s yrkande och har till stöd för sin inställning anfört följande. Bolagets framställning kan tolkas så att bolaget ifrågasätter att verksamheten är miljöfarlig verksamhet. Länsstyrelsen anser att verksamheten är miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap 1 § 1 p MB eftersom det sker betydelsefulla utsläpp av mjukgörare. Enligt undersökningsresultat som erhållits genom recipientkontrollverksamhet finns mjukgörare som förorening i bottensedimenten i vattenområdet utanför Ronneby Hamn. När verksamheten tillståndsprövades första gången (1987) rådde osäkerhet om den var tillståndspliktig och därför genomfördes en frivillig tillståndsprövning. Genom senare ändring i bilagan till miljöskyddsförordningen (1989:364) ansågs verksamheten vara tillståndspliktig (B-verksamhet) och anses numera så också vara enligt punkten 25.2-3 i nuvarande bilaga till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bolaget medger att det uppkommer avfall genom verksamheten, att det också skedde åren 1966-67 samt att avfallet då avlämnades till Ebbamålafastigheterna. Bolaget anser dock att bolaget inte ansvarade för driften av avfallshanteringen på dessa fastigheter utan anser att man "utnyttjat den på samma sätt som Tarkett senare utnyttjat andra avfallsanläggningar för att bli av med avfall". Enligt de utredningar som länsstyrelsen har kunnat göra har kommunen bestämt förnekat att man har bedrivit någon verksamhet med avfallshantering på de i ärendet aktuella Ebbamålafastigheterna. Det har inte heller framkommit något som tyder på att det har funnits någon anläggning för deponering av avfall. Det har inte funnits någon form av tekniska anordningar för det ändamålet (jämför med MÖD mål nr M 3195-04, dom 2005-07-21). Bolaget har dessutom antytt att fastighetsägarens syfte var att få grusgropar

igenfyllda. Viktigt att notera är också att kommunen under den aktuella tiden drev anläggningar för deponering av avfall, omfattande både hushållsavfall och industriavfall, på flera platser i kommunen bl.a. i Risanäs och Risatorp. Bolaget utnyttjade dock inte dessa avfallsanläggningar för det i ärendet aktuella avfallet utan anlät uppenbarligen en transportör för att få det transporterat till Ebbamåla. Sammantaget innebär ovanstående enligt länsstyrelsens mening att jämförelsen med senare hantering, genom vilken avfallet transporterades till kommunalt mottagande på en fristående anläggning för avfallsdeponering, inte är lämplig. Bolaget antyder att fastighetsägaren möjligen kan ha betraktat avfallet som fyllnadsmaterial för att fylla ut i grustäkterna. Länsstyrelsen invänder inte mot att dåvarande fastighetsägare förmodligen bör ha sett någon fördel med att avfallet placerades i grustäkterna och hade förmodligen kunnat betraktas som delansvarig verksamhetsutövare enligt 10 kap. 2 § miljöbalken om personen hade varit vid liv. Länsstyrelsen anser dock att bolagets del i avfallshanteringen medför att bolaget kan anses vara en delansvarig verksamhetsutövare enligt 10 kap. 2 § MB. Bolagets del är dessutom enligt länsstyrelsens mening så stor att de krav som ställts på bolaget genom det överklagade föreläggandet och som är begränsade till undersökningar, är motiverade och skäliga. Även när man dessutom beaktar den tid som förflutit sedan avfallet placerades på Ebbamålafastigheterna framstår krav på undersökningar riktade mot bolaget som skäliga, jämför med MÖD mål nr M 816-05, dom 2006-06-29. Bolaget har i ett tidigare skede av länsstyrelsens utredning hävdade att inte alla uppmätta föroreningar kan härröra från deras avfall men länsstyrelsen har inte kunnat finna ens en enda annan som skulle kunna misstänkas för att ha lämnat avfall på platserna. De avfallsrester som länsstyrelsen har kunnat observera har i huvudsak bestått av fragment från plastmattor. Länsstyrelsen menar att detta styrker uppfattningen att bolaget bör ses som en viktig verksamhetsutövare. Bolaget åberopar att man inte har lämnat avfall på Ebbamålafastigheterna efter 1967 och framför att "om rätten skulle finna att Tarkett har bedrivit avfallshanteringsverksamhet på fastigheterna så har denna dock upphört före den 30 juni 1969". Bolaget menar uppenbarligen att den särskilda övergångsbestämmelsen i 8 §, lag (1998:811) om införande av miljöbalken medför att bolaget inte är ansvarigt. Länsstyrelsen å sin sida anser att bolagets kvittblivning av avfall inte kan anses ha varit en fristående, självständig verksam-

het. Den var i stället en följd av bolagets produktion av plastmattor i fabriken i Ronneby Hamn. Länsstyrelsen anser att kvittblivningen var en nödvändig delverksamhet inom huvudverksamheten, d.v.s. tillverkningen av plastmattor. Fram till dess att Ebbamålafastigheterna började utnyttjas skedde kvittblivningen på liknande sätt genom att ett kärr, beläget på nuvarande fastigheten Segelbåten 2 (i Ronneby Hamn) som då ägdes av bolaget, fylldes ut. Först efter branden i avfallet på den norra Ebbamålafastigheten började bolaget lämna avfallet till kommunalt omhändertagande. Den verksamhet som lagstiftaren avsett med begreppet "verksamheten" i nämnda lag, tillämpat i detta fall som överklagandet gäller, är således enligt länsstyrelsens mening inte kvittblivningen av avfall utan tillverkningen av plastmattor som fortfarande pågår. Verknings av verksamheten pågår dessutom fortfarande på de aktuella fastigheterna i Ebbamåla enligt den undersökning som kommunen har låtit utföra och länsstyrelsen bedömer att den uppkomna skadan behöver avhjälpas. Vad gäller bolagets ansvar föreligger således inte någon begränsning som beror på den nämnda särskilda övergångsbestämmelsen. Bolaget tycks mena att transportföretaget har ett ansvar. Enligt bolagets skrivelse daterad 1999-12-07 som bifogas, bilaga 1, som innehåller svar på vissa frågor som länsstyrelsen ställde, anlätades Ronneby Lastbilscentral hela tiden för transporter till Ebbamåla. Företaget fungerade såvitt länsstyrelsen känner till som en beställnings- och faktureringscentral. Uppdragen lämnades till anslutna åkare. Det finns ingenting som tyder på att företaget eller deras anslutna åkare skulle ha bedrivit någon verksamhet innebärande övertagande av avfall utan det rörde sig endast om utförande av beställda uppdrag och endast i form av transportverksamhet. Av skrivelsen framgår också att den åkare som utförde transporter till Ebbamåla fortfarande utförde bolagets avfallstransporter så sent som år 1999. Om bolaget menar att transportföretaget övertog ägandet av avfallet borde bolaget därför ha kunnat styrka det. Länsstyrelsen delar inte bolagets uppfattning om att länsstyrelsens föreläggande kan medföra en rättsosäkerhet. Identifierade verksamhetsutövare är inte någon obestämd krets av personer. Vidare har länsstyrelsens uppfattning om retroaktiviteten i frågan redovisats ovan såvitt gäller bolagets del i ansvaret.

DOMSKÄL

10 kap. 1 § miljöbalken stadgar att kapitlet skall tillämpas på mark- och vattenområden samt byggnader och anläggningar som är så förorenade att det kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 10 kap. 2 § är den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till föroreningen (verksamhetsutövaren) ansvarig för efterbehandling av sådana områden, byggnader eller anläggningar som anges i 1 §.

Enligt 2 kap 8 § miljöbalken ansvarar alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön, till dess skadan eller olägenheten har upphört, för att denna avhjälps i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap 1 § miljöbalken. Istället för att avhjälpa skadan kan istället skyldighet att ersätta skadan eller olägenheten uppkomma.

Enligt 10 kap 8 § tillämpas i frågor om ansvar för kostnader att utreda föroreningar inom ett sådant mark- eller vattenområde eller en sådan byggnad eller anläggning som avses i 1 §, 2-4 samt 6 och 7 §§. Ägaren till en fastighet, byggnad eller anläggning som avses i första stycket kan trots frihet från ansvar enligt 2 eller 3 § förpliktas att svara för utredningskostnader som rör fastigheten i den utsträckning det är skäligt med hänsyn till den nytta ägaren kan antas få av utredningen, de personliga ekonomiska förhållandena och omständigheterna i övrigt.

Enligt 10 kap 4 § miljöbalken innebär efterbehandlingsansvaret att den ansvarige i skälig omfattning skall utföra eller bekosta de efterbehandlingsåtgärder som på grund av föroreningar behövs för att förebygga, hindra eller motverka att skada eller olägenhet uppstår för människors hälsa eller miljön. När ansvarets omfattning skall bestämmas skall det beaktas hur lång tid som har förflutit sedan föroreningarna ägt rum, vilken skyldighet den ansvarige hade att förhindra framtida skadeverkningar och omständigheterna i övrigt.

Om flera verksamhetsutövare är ansvariga enligt 2 §, skall de svara solidariskt i den utsträckning inte annat följer av att ansvaret är begränsat enligt 4 § första stycket.

Enligt 8 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken skall bestämmelserna i 2 kap. 8 § och 10 kap. 2 § miljöbalken tillämpas i fråga om miljöfarlig verksamhet vars faktiska drift har pågått efter den 30 juni 1969, om verkningarna av verksamheten alltjämt pågår vid tiden för miljöbalkens ikraftträdande enligt 1 §, och det föreligger behov av att avhjälpa skador eller olägenheter som har orsakats av verksamheten.

Enligt 26 kap 22 § 1 st miljöbalken är den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa olägenhet från sådan verksamhet, skyldig att även i andra fall än som avses i 14 kap 7 § utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Enligt bestämmelsens andra stycke är den som är skyldig att utföra undersökningen även skyldig att ersätta kostnaderna för en undersökning som någon annan utsetts att göra med det belopp som tillsynsmyndigheten fastställer.

Den verksamhet som bedrivs och bedrivits av Tarkett, såväl tillverkningen av plastmattor som deponeringsverksamheten, är att anse som miljöfarlig verksamhet; tillverkningen av plastmattor då denna innebär användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön (9 kap 1 § 2 p miljöbalken); deponeringsverksamheten då denna riskerar att medföra utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas i mark, vattenområden eller grundvatten (9 kap 1 § 1 p miljöbalken). Att verkningarna av deponiverksamheten kvarstår framgår av länsstyrelsens utredning som visar att risken för spridning till grundvatten av tungmetallerna kadmium, nickel och bly i området är stor och att risken för spridning av tungmetallerna bly och nickel till ytvatten i området (fastigheten Ebbamåla 1:11) är mycket stor.

Av länsstyrelsens utredning framgår att den fastighet där avfall från Tarketts mattillverkning lades upp/deponerades, Ebbamåla nr 1 i Ronneby kommun, från år 1969 benämnd Ebbamåla 1:11, mellan åren 1926 och 1976 av fastighetsägaren uppläts till Medelsta Härads Vaghållningsdistrikts styrelse genom arrendeavtal. På fastigheten fanns ett grustag på 1764 kvm. Fastigheten omfattade även det område som senare skulle komma att användas för deponering av industriavfall, benämnt norra deponin. Fastigheten är belägen 8 km från den fastighet i Ronneby hamn där tillverkningen av plastmattor bedrivs. Från fastigheten Ebbamåla 1:11 avstyckades år 1986 en mindre tomt nära, alternativt inom, området för den norra deponin, som fick fastighetsbeteckningen Ebbamåla 1:15 och är avsedd för bostadsändamål. Då avstyckningen från Ebbamåla 1:11 skedde först 1986 och deponeringen av avfallet skedde mellan åren 1966 och 1967, avser det som nedan sägs om fastigheten Ebbamåla 1:11 (Ebbamåla 1), även fastigheten Ebbamåla 1:15.

Bolaget har hävdatt att man inte vare sig varit ägare till, hyrt eller disponerat mark på Ebbamålafastigheterna och att Tarkett sålunda därför inte bedrivit någon verksamhet på Ebbamålafastigheterna. Av länsstyrelsens yttrande till miljödomstolen framgår att kommunen förnekat att man har bedrivit någon verksamhet med avfallshantering på Ebbamålafastigheterna. Det har inte heller framkommit något som tyder på att det har funnits någon anläggning för deponering av avfall då det inte har funnits någon form av tekniska anordningar för det ändamålet. Kommunen drev under den aktuella tiden anläggningar för deponering av avfall, omfattande både hushållsavfall och industriavfall, på flera platser i kommunen bl.a. i Risanäs och Risatorp. Dessa anläggningar nyttjades såvitt framkommit dock inte av bolaget.

Av utredningen har inte framkommit huruvida ägaren, alternativt arrendatorn, till fastigheten Ebbamåla 1:11 (Ebbamåla 1) där avfallet deponerats, uppburit någon form av ersättning för att Tarkett under åren 1966-67 deponerat sitt tillverkningsavfall på fastigheten. Bolaget har angivit att fastighetsägaren kan ha betraktat avfallet som fyllnadsmassor för att fylla ut grustäckerna och att han därför haft nytta av detta i sin verksamhet. Länsstyrelsen har inte invänt mot att dåvarande fastighetsägare förmodligen kan ha sett någon fördel med att avfallet placerades i grustäckerna och

att han därför kunde betraktas som delansvarig för deponeringen enligt 10 kap 2 § miljöbalken. Emellertid är den tidigare fastighetsägaren avliden, varför något krav inte kan riktas mot denne. Det har såvitt miljödomstolen kan bedöma heller inte framkommit huruvida Tarkett var det enda företag som deponerade sitt avfall på den aktuella fastigheten. Om ytterligare företag utöver Tarkett anlidade denna fastighet för deponering av avfall skulle detta tala för att den deponeringsverksamhet som bedrevs på fastigheten Ebbamåla 1:11 (Ebbamåla 1) under den aktuella tiden är att betrakta som en självständig verksamhet. Tarkett skulle därmed ha frånhänt sig ansvaret för avfallet i och med att man lämnat avfallet till fastigheten Ebbamåla 1:11 (Ebbamåla 1). Då den faktiska driften av deponiverksamheten upphörde före 1969 skulle det därmed inte finnas någon ansvarig att rikta kraven på undersökning och efterföljande sanering mot.

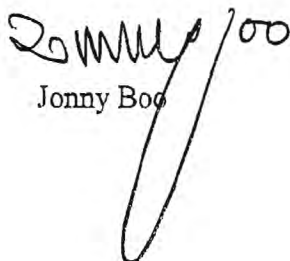
Miljödomstolen gör följande bedömning.

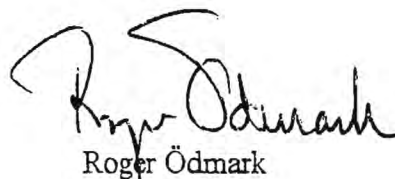
Tarkett har under den aktuella tidsperioden inte utnyttjat i kommunen befintliga avfallsupplag eller deponier för att avhända sig det avfall som tillverkningen av plastmattor genererade. Tarkett har istället valt att deponera avfallet på fastigheten Ebbamåla 1:11 (Ebbamåla 1) och fastighetsägaren/arendatorn har, såvitt framkommit, inte uppburit någon ersättning härför. Någon anläggning av teknisk natur för mottagande av avfall har såvitt utrett inte funnits på fastigheten. En sådan anläggning skall enligt miljööverdomstolens avgörande i mål M 3194-04 finnas för att begreppet avfallsanläggning skall bli tillämpligt. Det avfall som uppkommit är en följd av bolagets verksamhet; tillverkningen av plastmattor. Tillverkningen pågår alltjämt och produktionens inriktning har varit densamma alltsedan bolaget startade sin verksamhet år 1966. Det är därmed fråga om en verksamhet vars faktiska drift pågått och pågår efter 1969 och det avfall som uppkommit i verksamheten utgör en del av bolagets verksamhet. Att den plats där avfallet deponerats ligger 8 km ifrån det område där produktionen sker ändrar enligt miljödomstolens mening inte denna bedömning. Verkningarna av deponiverksamheten pågår alltjämt. Miljödomstolen delar länsstyrelsens uppfattning att bolagets del av avfallshanteringen på fastigheten är så stor att de krav som nu riktas mot bolaget genom det överklagade föreläggan-

det och som är begränsade till undersökningar, är motiverade och skäliga, såväl med beaktande av 10 kap. 4 § som med beaktande av den allmänna skälighetsbestämmelsen i 2 kap 7 § miljöbalken. Bolaget skall därför svara för kostnaderna för att utreda föroreningarna på fastigheterna Ebbamåla 1:11 och 1:15 i enlighet med länsstyrelsens beslut. Överklagandet skall därför avslås och länsstyrelsens beslut bestå.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2.

Överklagande senast den 30 mars 2007. Prövningstillstånd krävs.

Jonny Boo

Roger Ödmark

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Jonny Boo och miljörådet Roger Ödmark. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Öhman.

2006-11-16

Dnr 575-5275-99

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN****VÄXJÖ TINGSRÄTT**
MiljödomstolenFunktionen för Förenade
Områden
Matz Jönsson
0455/87638
e-post:matz.jonsson@k.lst.seTarkett AB
372 81 Ronneby

Ink. 2006 -12- 19

Akt. *M3328, 06*
Aktbil. *2* rot. *9***Föreläggande om utredning av föroreningssituationen och spridningsförutsättningarna för konstaterade föroreningar på industrideponin på fastigheterna Ronneby-Ebbamåla 1:11 och Ronneby-Ebbamåla 1:15, Ronneby kommun.****Beslut**

Tarkett AB (org nr 556003-9967) föreläggs med stöd av 26 kap 9 § miljöbalken (1998:808) samt med hänvisning till 2 kap 8 § och 10 kap 1-2, 4 och 8 §§ miljöbalken att utföra följande utredningar.

- A. Undersökningar av föroreningar, som uppkommit som en följd av bolagets deponering av avfall och en brand i avfallet, på fastigheterna Ronneby-Ebbamåla 1:11 och Ronneby-Ebbamåla 1:15. Undersökningarna ska utföras i den omfattning som behövs för att tydligt visa föroreningarnas uppträdande, utbredning i horisontal- och vertikalled (tredimensionellt), haltvariationer inom den förorenade volymen samt spridningsförutsättningarna och spridningsvägar till människor och skyddsvärd naturmiljö. Målsättningen skall vara att resultatet av undersökningarna skall kunna utgöra grund för beslut om åtgärder behöver vidtas för att eliminera eller minska risken för människors hälsa eller för miljön.
- B. En platsspecifik riskbedömning som baseras på resultatet av de genomförda undersökningarna.

Bolaget föreläggs också med stöd av ovan nämnda lagrum att utföra utredningarna enligt punkterna A-B ovan i överensstämmelse med följande närmare anvisningar:

1. Bolaget skall samråda med länsstyrelsen avseende undersökningarnas genomförande och för det ändamålet redovisa en motiverad undersökningsplan som beaktar länsstyrelsens genomförda MIFO-fas 1 – inventering, bilaga 1. Undersökningpunkterna skall visas på karta. Planen skall klargöra följande:
 - vilka medier som skall provtas eller mätas i de olika punkterna
 - på vilka djup, räknat från markytan som proverna skall tas eller mätningarna utföras
 - vilka analyser som skall utföras på de olika proverna
 - vilka mätningar som skall göras i punkterna.

Postadress
SE-371 86 KARLSKRONABesöksadress
Ronnebygatan 22Telefon/Telefax
0455-870 00
0455-875 45E-post/webbplats:
lansstyrelsen@k.lst.se
www.k.lst.seOrg.nr
202100-2320*KCP 06/11/2009*

Motiveringarna skall redovisas skriftligt. Undersökningsplanen skall redovisas till länsstyrelsen senast 2007-05-31.

2. De olika delmomenten ska i tillämplig delar, utföras enligt Naturvårdsverkets kvalitetsmanual "Efterbehandling av förorenade områden – Kvalitetsmanual för användning och hantering av bidrag till efterbehandling och sanering" utgåva 2, 2006. Dock skall Naturvårdsverkets "Beräkningsmodell för riktvärden för mark, Remissversion daterad 2005-07-04" eller den slutliga modellen om den blir färdig i tid, användas vid utvärderingen.
3. Undersökningarna skall omfatta en noggrann kemisk/fysikalisk karaktärisering av föroreningen. Analyserna skall omfatta de parametrar som anges i tabell 12, basprogram i Naturvårdsverkets rapport 4918 "Metodik för inventering av förorenade områden". När det gäller analyser på grundvatten skall mikrottox också analyseras (tabell 13). Därutöver skall även tilläggsparametrarna PAH:er och dioxiner analyseras.
4. Undersökningarna ska utföras av personer som har dokumenterad erfarenhet och annan kompetens avseende utredning av förorenade områden enligt de vägledningar som finns. De som är av central betydelse har sammanfattats i bifogad information daterad 2005-10-07, "Referenser och vägledningar avseende undersökningar och utvärderingar av undersökningar", bilaga 2.
5. Arbetet med undersökningen får inte påbörjas förrän länsstyrelsen har kontrollerat och godkänt att den inlämnade provtagningsplanen uppfyller kraven enligt detta föreläggande eller lämnat föreläggande om behov av kompletteringar eller ändringar.
6. Bolaget skall, genom att kontakta markägare som kan beröras av utredningarna, utreda och bedöma om det finns behov av att länsstyrelsen beslutar om tillträde enligt 28 kap 3 § miljöbalken. Medgivanden från markägare bör vara skriftliga och bifogas utredningen. Utredningen skall redovisas till länsstyrelsen senast 2007-05-31.
7. Resultaten av utredningarna skall vara länsstyrelsen tillhanda senast 2008-06-30. Behövs mer tid skall skriftligt medgivande begäras av länsstyrelsen senast 2008-03-31. Begäran om förlängd tid skall motiveras.

Redogörelse för ärendet

Genom en utredning i samband med klassificeringen av äldre avfallsupplag som Scandiconsult utförde 1998 konstaterades förekomst av föroreningar i anslutning till äldre deponier på fastigheterna Ronneby-Ebbamåla 1:11 och Ronneby-Ebbamåla 1:15. Föroreningarna fanns i grund- och ytvatten. De ämnen som undersöktes var arsenik, kadmium, krom, koppar, kvicksilver, nickel, bly, zink, vanadin, kobolt, dimetylfталат, dietylfталат, di-n-butylfталат, butylbensylfталат, di-(2-etylhexyl) fталат och di-n-oktylfталат. Totalt analyserades ett prov från grundvatten och två från ytvatten. Utvärdering mot bedömningsgrunderna enligt Naturvårdsverkets rapport 4918 "Metodik för inventering av förorenade områden" ger som resultat att tillståndet i grundvattnet är allvarligt vad gäller kadmium, nickel och bly och påverkan av punktkälla är stor vad gäller bly. Mot-

svarande bedömningar för ytvattnet ger som resultat att tillståndet är allvarligt vad gäller koppar och zink och mycket allvarligt när det gäller bly. Påverkan av punktkälla är stor ifråga om arsenik, koppar, bly, och zink och mycket stor vad gäller nickel. I både grundvatten och ytvatten har dessutom höga halter av vissa ftalater mätts upp. I den ena deponin uppstod en brand 1967. Sekundära föroreningar som kan ha bildats genom branden kan misstänkas bestå bl.a. av dioxiner och PAH. Historiken för övrigt som är av betydelse finns närmare redovisad i en ansvarsutredning som länsstyrelsen utfört och redovisat till bolaget 2003-03-25.

Bolaget har beretts möjlighet att yttra sig över den utförda ansvarsutredningen. Genom yttrande daterat 2003-05-20 har bolaget bestridit ansvar för föroreningen.

Såvitt utredningen i ärendet har visat bestod avfallet i deponierna troligtvis av kemikalier, kasserade plastmattor och andra produktionsrester. Kemikalier som använts vid tillverkningen av plastmattor är bl.a. PVC, ftalater, klorparaffin, färgpigment innehållande tungmetaller, polyuretan, barium-zinktvål, stearinsyra, jäsmedel och lacknafta. Bolaget har genom sitt yttrande framfört att vissa av de metaller som konstaterats i grundvattnet inte kan ha sitt ursprung i material som kommer från bolagets produktion.

Bedömningar och motiveringar

Enligt 26 kap 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att miljöbalken samt föreskrifter, domar eller andra beslut, som har meddelats med stöd av balken, skall efterlevas. Bestämmelsen ger tillsynsmyndigheten möjlighet att förelägga den verksamhetsutövare, som enligt bestämmelserna i 10 kap miljöbalken skall anses ansvarig för utredning och efterbehandling av förorenade områden, att utreda föroreningssituationen.

Kvittblivning av avfall har varit en del av bolagets verksamhet, både före och efter den period då avfallet deponerades i Ebbarnåla. Det finns deponier på nuvarande Reflex Films område i Ronneby Hamn där bolaget deponerade avfall under 50- och 60-talen. Efter branden i Ebbamåladeponin 1967, kördes avfallet till de kommunala deponierna Hasselstad och Risatorp. Senare, när Angelskogstippen togs i bruk, kördes avfallet dit. Detta anges i bolagets svar på länsstyrelsens frågor angående historiska uppgifter. Deponering av avfall är följaktligen en följd av bolagets verksamhet. Deponeringen i Ebbamåla kan därför inte anses vara en separat verksamhet som upphörde i samband med branden den 24/6 1967.

Länsstyrelsen har kompletterat Scandiaconsults utredning och genomfört en utvärdering enligt MIFO-fas 1, Naturvårdsverkets rapport 4918 "Metodik för inventering av förorenade områden" (bilaga 1) där det framkommit att ifrågavarande område är starkt förorenat och innebär en stor risk på grund av närheten till en vattentäkt och har därför klassats som en 1:a.

Den miljöfarliga verksamheten som har orsakat föroreningen pågår alltjämt. Vidare är länsstyrelsen tillsynsmyndighet för den miljöfarliga verksamheten idag. Av detta följer enligt punkten B5 i bilagan till förordning (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken att länsstyrelsen även är tillsynsmyndighet för de förorenade områden som den miljöfarliga verksamheten har orsakat.

Länsstyrelsen har, genom den utförda ansvarsutredningen, dragit slutsatsen att bolaget är rätt adressat för detta föreläggande.

Genom den utförda ansvarsutredningen är det klarlagt att den faktiska driften av verksamheten har pågått efter den 1:a juli 1969. Med utgångspunkt i avgöranden i miljööverdomstolen bedömer länsstyrelsen det skäligt att undersökningar och andra utredningar av förorenade områden orsakade av verksamheten bekostas av verksamhetsutövaren. Det bolaget har framfört om omständigheterna som tyder på att även andra kan ha deponerat avfall på deponierna i Ebbamåla saknar enligt länsstyrelsens bedömning betydelse. Länsstyrelsen finner att bolaget är att anse som viktig eller dominerade verksamhetsutövare i första ansvarskretsen enligt 10 kap 2 § miljöbalken. Ansvar för utredning av det förorenade område som uppkommit genom bolagets verksamhet kan därmed krävas.

Hur man överklagar

Detta beslut överklagas hos tingsrätten i Växjö, Miljödomstolen, se bilaga 3.

I ärendet har deltagit Per-Olof Appelkvist, beslutande, länsassessorn Karin Andersson *KA* och geolog Matz Jönsson, föredragande.

Per-Olof Appelkvist

Matz Jönsson

Bilagor

Bilaga 1 MIFO fas 1 – inventering

Bilaga 2 "Referenser och vägledningar avseende undersökningar och utvärderingar av undersökningar"

Bilaga 3 Hur man överklagar länsstyrelsens beslut

Kopia utan bilagor till

Miljö- och Hälsoskyddsnämnden i Ronneby kommun

Markägarna enl sändlista

POA

MATJO

Pärmen utgående skrivelser, förorenade områden

Alten

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni är missnöjd med domen kan Ni överklaga den till Miljööverdomstolen, Svea hovrätt. Detta gör Ni genom att skriva ett överklagande som Ni skickar till Miljödomstolen. Vad överklagandet skall innehålla framgår under ÖVERKLAGANDETS INNEHÅLL nedan.

Överklagandet måste ha inkommit till Miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Senaste dag för överklagande finns angiven i slutet av domen.

Anslutningsöverklagande

Om Er motpart har överklagat domen kan också Ni överklaga den till Miljööverdomstolen, även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut (s k anslutningsöverklagande). Ni skall också i detta fall skicka ett överklagande till Miljödomstolen.

Anslutningsöverklagande måste ha kommit in till Miljödomstolen inom **en vecka** från den senaste dag för överklagande som finns **angiven** på sista sidan i domen.

Om ett överklagande förfaller eller återkallas kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

ÖVERKLAGANDETS INNEHÅLL

I överklagandet skall anges

1. att det riktar sig till Miljööverdomstolen
2. parternas namn och hänvisat och om möjligt deras postadress, yrke, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klaganden respektive motpart,
3. den överklagade domen med angivande av Miljödomstolens namn samt dag för domen,
4. den ändring som yrkas i Miljödomstolens dom,
5. grunderna (skälen) för överklagandet, samt
6. de bevis som åberopas.

OBSERVERA

För prövning av denna dom krävs prövningstillstånd av Miljööverdomstolen.

Prövningstillstånd meddelas om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt,
2. anledning förekommer till ändring i det slut vartill Miljödomstolen kommit eller
3. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

I överklagandet skall anges vilka skäl som åberopas för att prövningstillstånd skall meddelas.

Anvisning för överklagande (dom eller beslut i ett till Miljödomstolen överklagat mål)

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionsdagar
Box 81	Kungsgatan 8	0470 - 868 00	0470 - 868 40	Måndag - fredag
351 03 VÄXJÖ				09.00 - 12.00 13.00 - 15.00